

Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024-2035 hyväksyminen

Maakuntahallitus 14.10.2024 § 140

Valtio solmii Suomen suurimpien kaupunkiseutujen kanssa maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksia (MAL). Neljän vuoden välein uusittavien sopimusten tarkoituksena on vahvistaa kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion yhteistä sitoutumista seudun kehittämistä koskeviin osapuolten yhteisiin tavoitteisiin ja niiden edellyttämiin toimenpiteisiin. Ensimmäinen Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimus vuosille 2021–2031 on allekirjoitettu syyskuussa 2021.

MAL-sopimus vuosille 2024-2035 on nyt valmis eri osapuolten hyväksyttäväksi ja siihen voi tutustua kokousaineiston liitteestä. Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen osapuolia ovat Lahti, Heinola, Hollola, Orimattila, Asikkala, Iitti, Kärkölä ja Päijät-Hämeen liitto, sekä valtiolta ympäristöministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA.

Sopimuksen toimenpiteet luovat edellytyksiä seudullista tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotuotannolle sekä liikennejärjestelmän ja -investointien sekä maankäytön yhteensovittamiselle. MAL-sopimuksella edistetään Lahden seudun kestävästä kasvusta kehittämällä valtion ja kuntien yhteistyönä vähäpäästöistä ja kestävästä yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää ja siihen liittyviä investointeja, elinkeinoelämän elinvoimaisuutta, liikenneturvallisuutta, liikennejärjestelmän digitalisaatiota sekä tarpeita vastaavaa asuntokaavoitusta ja -tuotantoa. Tavoitteena on myös torjua segregatiota ja asunnottomuutta sekä edistää asuinalueiden monimuotoisuutta ja alueiden asuntokannan monipuolisuutta.

Lahden kaupunkiseudun tavoitteena on toimia kansallisesti ja kansainvälisesti edelläkävijänä hiilineutraalin yhteiskunnan rakentamisessa. Päijät-Hämeen maakunnan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030, ja Lahden seutu jatkaa Lahden Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021-teemojen kehittämistä. MAL-sopimuksen toimenpiteiden tavoitteena on tukea seudun hiilineutraaliustavoitteita.

Sopimuksessa on kuvattu tavoitetilat vuodelle 2035, kehityspolut tavoitetilan saavuttamiseksi ja tarvittavat toimenpiteet vuosille 2024–2027 tavoitteisiin pääsemiseksi. Sopimukseen on sisällytetty keskeisimmät ja vaikuttavimmat maankäyttöä, asumista ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskevat toimenpiteet, jotka edellyttävät kuntien keskinäistä tai kuntien ja valtion yhteistyötä. Sopimuksen toteutumisen kannalta on tärkeää, että myös muut liiton, kuntien ja valtion kehittämistoimet tukevat sopimuksen tavoitteiden toteutumista.

Sopimus sisältää yhteensä 41 toimenpidettä seuraaviin teemoihin liittyen:

- seudullinen suunnittelu ja tietopohja
- kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä
- asuminen ja elinympäristön laatu
- elinvoimainen Lahden kaupunkiseutu

Sopimuksessa on seuraavia taloudellisesti keskeisiä Lahden kaupunkiseutua koskevia toimenpiteitä:

- Valtio toteuttaa valtatielle 12 Mankala-Tillolan osahankkeen. Valtion osuus on korkeintaan 92 miljoonaa euroa, josta 30 miljoonaa euroa rahoitetaan MAL-sopimuksen rahoituksella. Iitin kunnan osuus on 1,6 miljoonaa euroa. Valtion rahoituksen ehtona hankkeelle on MAL-sopimuksen syntyminen. Hanke käynnistetään vuonna 2025.
- Valtio osoittaa yhteensä 10 miljoonaa euroa vuosina 2025–2028 valtion väyläverkon pieniin yhteisrahoitteisiin parantamishankkeisiin. Näillä edistetään liikenneturvallisuutta, kestävästä liikkumista ja yhdyskuntarakennetta sekä muita MAL-sopimuksen tavoitteita. Hankekokonaisuus rahoitetaan valtion ja kuntien kesken kustannusjaolla 50/50. Edistettävistä hankkeista sovitaan jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä seudun kuntien, Väyläviraston, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Päijät-Hämeen liiton yhteistyönä.
- Valtio avustaa Lahden seudun julkisen henkilöliikenteen palveluita 5,8 miljoonalla eurolla sopimuskaudella 2024–2027. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa tässä sopimuksessa esitettyjä joukkoliikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteitä.
- Valtio kohdentaa kaupunkiseudulle valtion tukemaa asuntotuotantoa Lahden kaupunkiseutusuunnitelmassa tunnistetuille tulevaisuuden kasvualueille, keskustoihin ja kestävästä liikkumisen kannalta hyvillä sijainneilla.
- Lisäksi yhdessä edistetään mm. Savon oikoradan (Lahti-Heinola-Mikkeli) ajantasaisuusselvitystä, esisuunnitelman laadintaa ja Tuuliharjan eritasoliittymästä.
- Sopijaosapuolet sitoutuvat yhdessä edistämään sopimuksen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. MAL-sopimus tulee voimaan, kun kaupunkiseudun kunnanvaltuustot ja Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto sekä valtioneuvosto ovat sen hyväksyneet ja se on kaikkien osapuolten taholta allekirjoitettu. Valtion rahoitustoimenpiteet edellyttävät eduskunnan päätöstä.

Valmistelija

Asian on valmistellut aluesuunnittelujohtaja Niina Ahlfors, puh. 040 531 7628.

Esittelijä

Maakuntajohtaja Niina Pautola-Mol

Päätösehdotus	Maakuntahallitus esittää, että maakuntavaltuusto päättää hyväksyä liitteen mukaisen valtion ja Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen vuosille 2024–2035.
---------------	---

Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
--------	-----------------------

Maakuntavaltuusto 03.12.2024 § 30
157/15.01.00/2024

Esittelijä	Maakuntahallitus
------------	------------------

Päätösehdotus	Maakuntahallitus esittää, että maakuntavaltuusto päättää hyväksyä liitteen mukaisen valtion ja Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen vuosille 2024–2035.
---------------	---

Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
--------	-----------------------